

Verkennend Ecologisch Onderzoek

VEO + Aerius Ree 32
Reeuwijk

Colofon

Titel	Verkennend Ecologisch Onderzoek Ree 32 Reeuwijk
Status rapport	Definitief
Projectnummer	22A023
Datum uitgave	Juli 2022
Samengesteld door	Arjen van Braak, Medewerker Watersnip Advies John van Gemeren, senior adviseur Watersnip Advies
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	Familie van Bodegraven Ree 32 2811 HE Reeuwijk
Contactpersoon opdrachtgever	De heer W. Kaandorp

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
2	LOCATIEBESCHRIJVING	5
2.1	Huidige situatie.....	5
2.2	Plannen	5
3	TOETSINGSKADER.....	8
3.1	Europese richtlijnen	8
3.2	Landelijk natuurbeleid- en wetgeving	8
3.2.1	<i>Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb)</i>	<i>8</i>
3.2.2	<i>Natuurnetwerk Nederland.....</i>	<i>12</i>
3.2.3	<i>Omgevingsvisie en Omgevingsverordening (1 april 2019) en Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013).....</i>	<i>13</i>
4	RESULTATEN ONDERZOEK	15
4.1	Methode.....	15
4.2	Flora	15
4.3	Fauna	15
4.3.1	<i>Vogels.....</i>	<i>15</i>
4.3.2	<i>Vissen</i>	<i>16</i>
4.3.3	<i>Amfibieën</i>	<i>16</i>
4.3.4	<i>Reptielen.....</i>	<i>16</i>
4.3.5	<i>Grondgebonden zoogdieren.....</i>	<i>17</i>
4.3.6	<i>Vleermuizen</i>	<i>18</i>
4.3.7	<i>Aanvullend onderzoek vleermuizen.....</i>	<i>19</i>
4.3.8	<i>Overige soorten</i>	<i>24</i>
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	25
5.1	Conclusies en aanbevelingen	25
5.2	Algemene Zorgplicht	26
6	BRONNEN.....	28

1 Inleiding

Aan de Ree 32 in Reeuwijk wordt een plan ontwikkeld voor het verplaatsen van de woning. Hier dient een wijzigingsplan te worden opgesteld.

De initiatiefnemer van de voorgenomen plannen dient te verkennen of er mogelijk schadelijke gevolgen zijn voor beschermde natuurwaarden in het plangebied. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen beschermde soorten en beschermde gebieden.

Concreet betekent het dat nagegaan moet worden of:

- Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing Wet Natuurbescherming -Wnb).
- Er schade optreedt aan beschermde dieren en/of planten. Beschermde plantensoorten mogen niet vernietigd of beschadigd worden. Beschermde diersoorten mogen niet gedood, verwond of opzettelijk verontrust worden. Daarnaast mogen hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen niet beschadigd, vernield, uitgehaald, weggenomen of verstoord worden en mogen hun eieren niet vernietigd of vernield worden;
- Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (eveneens toetsing Wet Natuurbescherming);
- Er wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland aangetast worden (Toepassing Omgevingsbeleid, Compensatiebeginsel Natuur, Recreatie en Landschap).

Om te onderzoeken of bovenstaande bepalingen overtreden of aangetast worden dient het plangebied onderzocht te worden, middels een bureaustudie en veldonderzoek naar de aanwezige flora en fauna door een deskundige op het gebied van ecologie.

Begin april 2022 hebben gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies een Flora- en fauna-inventarisatie verricht in het plangebied. Hierbij werd met name gelet op het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Daarnaast zijn de verschillende biotopen binnen het plangebied beoordeeld met betrekking tot potentieel voorkomende beschermde soorten.

Dit rapport geeft een overzicht van de voor het plangebied geldende natuurwetgeving, de aanwezigheid van beschermde gebieden in de nabije omgeving en de aanwezige en verwachte flora en fauna in het plangebied. Vervolgens wordt aangegeven of er bij het realiseren van de voorgenomen plannen schade verwacht wordt aan beschermde soorten. Met het oog op de algemene zorgplicht, die geldt voor alle planten- en diersoorten, worden waar mogelijk maatregelen beschreven, gericht op het voorkómen van schade. In het samenvattende schema op de volgende pagina wordt aangegeven of er overtreding plaatsvindt aan beschermde planten- en diersoorten en beschermde gebieden. Tevens worden enige aanbevelingen gedaan t.b.v. de biodiversiteit.

Conclusies en aanbevelingen

In onderstaand schema volgt een opsomming van de conclusies en aanbevelingen uit hoofdstuk 5. Daarnaast wordt er aangegeven of er bij het realiseren van de nieuwbouwplannen schade verwacht wordt aan de beschermde soorten binnen het plangebied.

Natuurgebieden H.3	Gevolgen
Natura2000 §3.2.1	
- Habitattypen	Natura 2000-gebieden Broekvelden, Vettenbroek & Polder Steijn hebben habitattypen die zijn aangewezen als stikstofgevoelig. Stikstofdepositie vormt geen belemmering voor de nieuwbouw van de woning.
- Soorten	Nee
NNN-gebieden §3.2.2	Nee
Omgevingsvisie/verordening §3.2.3	Nee

Soortgroep H.4	Overtreding verbodsbepalingen
Algemeen §4.3.3 en 4.3.5	Voor de beschermde soorten, Bastaardkikker, Bunzing, Egel, Haas, Konijn en Wezel, geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet Natuurbescherming door de provincie Zuid-Holland. Er hoeft voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd te worden. Wel dient voor deze soorten de algemene zorgplicht in acht genomen te worden.
Flora §4.2	Nee
Jaarrond beschermde nesten §4.3.1	Nee
Vissen §4.3.2	Nee
Reptielen §4.3.4	Nee
Zoogdieren §4.3.5	Nee
Vleermuizen §4.3.6	Nee
Overige soorten §4.3.7	Nee

Soortgroep H.4	Overtreding verbodsbepalingen, aanvullende maatregelen vereist
Vogels §4.3.1	Nee. Indien bomen en struiken verwijderd worden, dient dit bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te gebeuren, zodat overtreding van de Wet natuurbescherming wordt voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. De Wnb hanteert echter geen standaardperiode voor het broedseizoen; van belang is of een nest bewoond is. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen, mogen er geen werkzaamheden uitgevoerd worden die het nest verstoren. Vogelnesten die jaarrond beschermd worden door de Wnb, zijn niet aangetroffen of te verwachten binnen het plangebied. Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels.
Amfibieën §4.3.3	Nee, mits voorkomen wordt dat er gedurende de voortplantingsperiode van de Rugstreeppad (globaal half april – augustus) water stagneert en er plassen en poelen ontstaan waar de Rugstreeppad haar eieren in af kan zetten. Tevens dient voorkomen te worden dat er lang zand/grond braak ligt gedurende de overwinteringsperiode (globaal van november – maart). Dit om ingraven voor overwintering te voorkomen.

2 Locatiebeschrijving

2.1 Huidige situatie

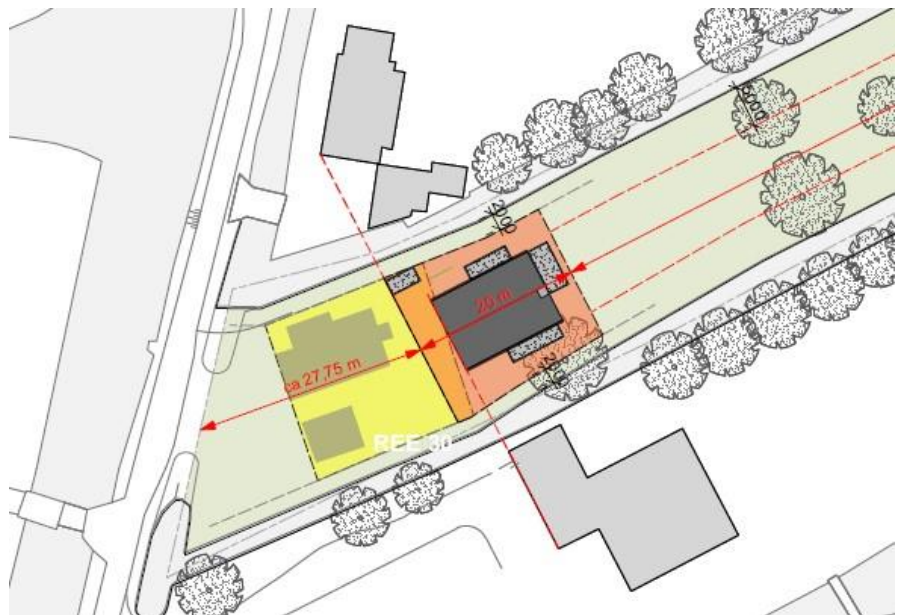
Het plangebied ligt in het kilometervak met de Amersfoortse coördinaten: 110, 449. Het plangebied, Ree 32, is gelegen middenin de Reeuwijkse plassen, waar het achtererf grenst aan de Nieuwenbroekse plas. Op het plangebied staat een woning met een aangelegen schuur. De woning is een historische, authentieke woning met een klokgevel. Hier woonde aan het begin van de 20^e eeuw een wildhandelaar Bont. Achter de woning staat middenin in het plangebied een oude appelboom met enkele gaten.

Figuur 1 Topografische kaart met ligging plangebied (rood kader)

2.2 Plannen

Aan de Ree 32 in Reeuwijk wordt een plan ontwikkeld voor het verplaatsen van de woning. Hier dient een wijzigingsplan te worden opgesteld. Er wordt een oude appelboom weggehaald op de nieuwe locatie van het huis.

Figuur 2 Plangebied en voorlopige verkavelingstekening

Figuur 3 Noordzijde huis en terrein

Figuur 4 Noordoostaanzicht van het huis

Figuur 5 Binnenkant schuurtje

Figuur 6 Metingen naar ruimte tussen de dakpannen en gevel op zuidwestelijke hoek van het huis

3 Toetsingskader

3.1 Europese richtlijnen

Binnen de Europese Unie vormen de Natura 2000-gebieden een netwerk van beschermde natuur. Het doel van deze gebieden is het behoud van de biodiversiteit in Europa. Het beschermen van kwetsbare planten en dieren en hun leefgebieden is hierbij het uitgangspunt. De richtlijnen zijn in Europa uitgewerkt in de Vogel- en Habitatrichtlijn. In de Nederlandse wetgeving zijn deze geïmplementeerd in de Wet Natuurbescherming. Deze wet is van kracht geworden op 1 januari 2017.

3.2 Landelijk natuurbeleid- en wetgeving

3.2.1 Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb)

In de Wet Natuurbescherming zijn per 1 januari 2017 drie wetten opgenomen, te weten de *Natuurbeschermingswet*, *Flora- en faunawet* en *Boswet*.

Natura 2000-gebieden

In Nederland zijn gebieden aangewezen als speciale beschermingszones. Deze gebieden vallen onder de Vogelrichtlijn en/of de Habitatrichtlijn en worden aangeduid als Natura 2000-gebieden. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd. Per provincie is het college van Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor het treffen van instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen. Tevens heeft de provincie de bevoegdheid om bijzondere landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen, mits deze niet reeds onder een Natura 2000-gebied vallen.

Activiteiten die mogelijk negatieve gevolgen hebben voor de kwaliteit van de natuurlijke habitats, of die habitats van soorten kunnen verslechteren of een significant verstoringseffect zouden kunnen hebben op aangewezen soorten binnen een gebied, zijn vergunningsplichtig.

Stikstofdepositie

Sinds 2015 werkte de overheid met het Programma Aanpak Stikstof (PAS) aan minder stikstof in de natuur. In mei 2019 heeft de Raad van State geoordeeld dat dit programma niet meer gebruikt mag worden. In Provincie Zuid-Holland is afhankelijk van de omvang van het initiatief een stikstofdepositieberekening nodig.

Per 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering van kracht geworden. Hierin worden resultaatverplichtingen voor stikstofreductie genoemd voor 2025, 2030 en 2035. Tevens is er een bouwvrijstelling. Deze geldt voor bouw,- aanleg en sloopactiviteiten. De vrijstelling is niet geldig voor de gebruiksfase van de nieuwbouw en/of nieuw aanleg.

Soorten

De soortenbescherming is bedoeld om in het wild levende planten- en diersoorten te beschermen als er werkzaamheden plaatsvinden in en rond het leefgebied van een soort. In de Wet Natuurbescherming worden drie beschermingsregimes onderscheiden; Europees beschermde soorten vallen onder beschermingsregimes soorten 'Vogelrichtlijn (Wnb-vrl) en beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn' (Wnb-hrl) en nationaal beschermde soorten vallen onder beschermingsregime 'andere soorten' (Wnb- andere soorten).

Werkzaamheden die schade kunnen veroorzaken aan soorten zijn, o.a.; (ver)bouwen, slopen, of wegen aanleggen, water dempen en graven. Voor werkzaamheden die geen schade veroorzaken aan beschermde soorten, hoeft vooraf niets geregeld te worden. Als het echter onmogelijk is om schade aan beschermde soorten te voorkomen, dan moet vooraf bepaald worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen.

Wanneer in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting schade ontstaat aan beschermde planten en dieren, is het mogelijk te werken met een goedgekeurde gedragscode die toepasbaar is voor de geplande activiteiten en de aangetroffen soorten. Indien dit niet het geval is en er schade ontstaat aan beschermde soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd. Ontheffingen worden aangevraagd bij de provincie. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen. Een ontheffing wordt alleen toegekend als de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen.

Het tijdig integreren van ecologische maatregelen in het plan kan een ontheffingsaanvraag mogelijk voorkomen. Hierbij gaat het om het consolideren van het leefgebied van populaties. Deze maatregelen dienen voorafgaande aan de werkzaamheden uitgevoerd te worden om zo de functionaliteit van het plangebied voor de beschermde soort(en) ten allen tijden te behouden. Het gaat daarbij dus om het voorkómen van schade (zie figuur 6). Deze ecologische maatregelen dienen opgesteld te worden door of in samenwerking met een ter zake kundige.

Figuur 7: Stappenplan onderzoek Wet natuurbescherming (Bron: www.regelink.net)

In het kader van de Wet natuurbescherming zijn alle vogels beschermd. Tijdens het broedseizoen zijn de nesten van alle vogels beschermd en mogen niet verontrust worden. Nesten van sommige vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten onderscheidt de Wnb vijf categorieën: nesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (1), nesten van koloniebroeders die jaarlijks dezelfde vaste broedplaats hebben (2), nesten van vogels die niet in kolonie broeden maar wel jaarlijks dezelfde vaste broedplek hebben (3), nesten van vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest (4) en ten slotte nesten van vogels die geneigd zijn terug te keren naar de broedplek van het vorige jaar, maar wel flexibel genoeg zijn om zich elders te vestigen indien nodig (5). De nesten van de vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd. De nesten van de soorten in categorie (5) zijn jaarrond beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn of als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Algemene zorgplicht (artikel 1.11)

Voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient te laten, of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Houtopstanden, hout en houtproducten

Het is verboden om een houtopstand buiten de grenzen van de bebouwde kom geheel of gedeeltelijk te kappen, zonder hier voorafgaande aan de werkzaamheden melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Indien er houtopstand gekapt moet worden geldt er een herplantplicht.

Let wel, hakhoutbeheer geldt als bestendig beheer. Het gaat om kappen ter verwijdering op korte of langere termijn.

Toetsing Wet Natuurbescherming 2017

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied of bijzondere provinciale natuurgebied.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Steijn' ligt op 1 km van het plangebied. Natura 2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' ligt op respectievelijk 8,3 km van het plangebied.

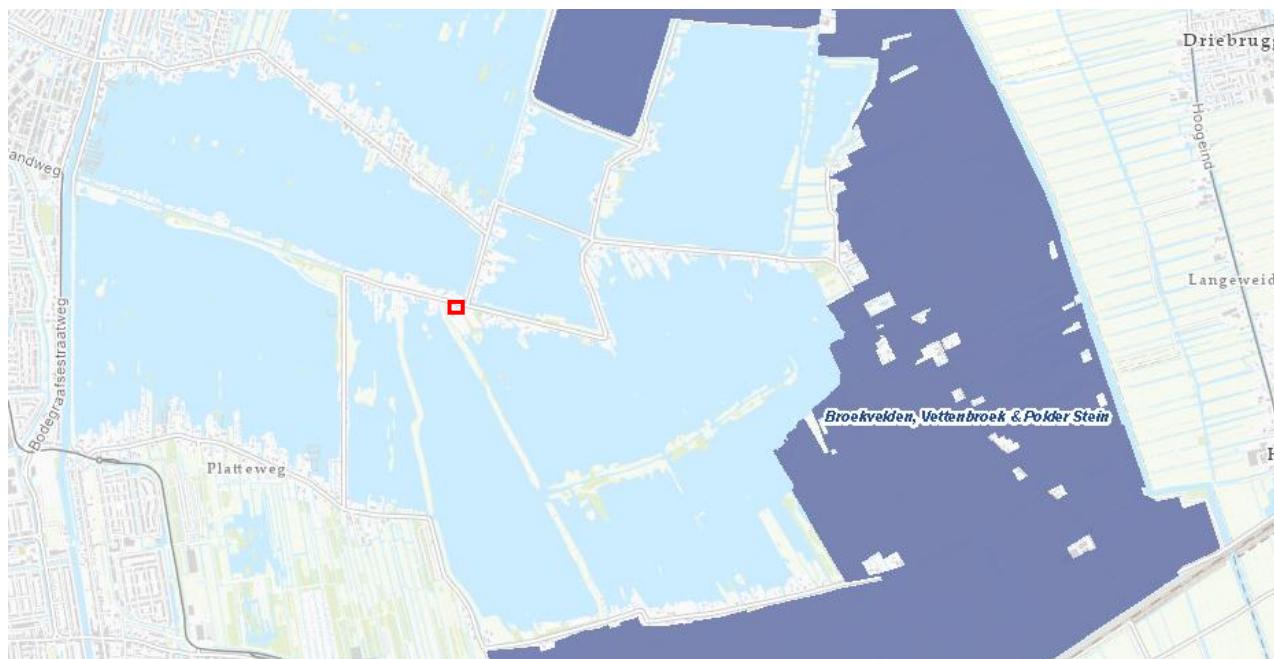
Doelsoorten van het Natura2000-gebied 'Broekvelden-Vettenbroek & Polder Stein' zijn: Bittervoorn, Kleine modderkruiper, Platte schijfhoren, Kleine Zwaan, Krakeend, Slobeend en Smient.

Doelsoorten van het Natura2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' zijn: Noordse woelmuis, Bittervoorn, Gestreepte waterroofkever, Groenknolorchis, Kleine modderkruiper, Meervleermuis, Platte schijfhoren, Rivierdonderpad, Zeggekorfslak, Grote zilverreiger, Kolgans, Krakeend, Purperreiger, Rietzanger, Roerdomp, Smient, Snor, Zwarte stern en Zwartkopmeeuw.

Een deel van deze doelsoorten komt uitsluitend voor binnen het Natura 2000-gebied. Andere soorten, zoals Smient, Krakeend, Grote zilverreiger en Kolgans foerageren ook in de wijdere

omgeving van het Natura 2000-gebied. Het plangebied is echter niet geschikt voor deze soorten als foerageergebied.

Negatieve effecten op de doelsoorten van de Natura 2000-gebieden zijn derhalve niet aan de orde.

Figuur 8: Ligging Natura 2000-gebieden t.o.v. plangebied (rood kader) (bron: www.pzh.nl)

Een uitgebreide beschrijving van de flora en fauna binnen het plangebied is te vinden in hoofdstuk 4.

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Er is geen sprake van het kappen van houtopstanden. De herplantplicht in het kader van de Wet Natuurbescherming is daarom niet aan de orde.

Stikstofdepositie

Het initiatief betreft de bouw van één woning. De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied is 1 km. Voor de bouw van de nieuwe woning is een Aerius-berekening van de gebruiksfase uitgevoerd door Stalbouw.nl. Hierbij is de stikstofemissie voor de nieuwbouw berekend.

Het programma Aerius rekent alle (Natura2000-)gebieden door waar een mogelijk effect op kan zijn. Hieronder volgt een korte samenvatting. Voor meer informatie zie meegestuurde stukken van Stalbouw.nl.

De nieuwe woning wordt gasloos uitgevoerd. Dit zal niet leiden tot een emissie van stikstof. Daarnaast is het aantal verkeersbewegingen bepaald. Voor een vrijstaande woning wordt uitgegaan van maximaal 8,6 verkeersbewegingen per dag. Er is sprake van 'licht verkeer' met 25% in file vanwege de smalle weg. Er is geen sprake van 'middelzwaar en zwaar verkeer'.

De grenswaarde voor de uitstoot van stikstof is 0,00 mol/ha/jr. De effecten worden doormiddel van de Aerius-berekening inzichtelijk gemaakt. Voor het gebied Broekvelden-

Vettenbroek & polder Stein zijn eigen rekenpunten doorgerekend, omdat dit gebied volgens het rekenprogramma geen stikstofgevoelige habitattypen heeft.

Uit de berekeningen lijkt dat de stikstofemissie dusdanig laag is dat dit niet zal leiden tot een depositie hoger dan 1,00 mol N ha/jr².

Hieruit kan geconcludeerd worden dat de nieuwbouw plannen niet zullen leiden tot een significant negatief effect op de omliggende beschermde gebieden, te weten 'Broekvelden-Vettenbroek & Polder Stein'.

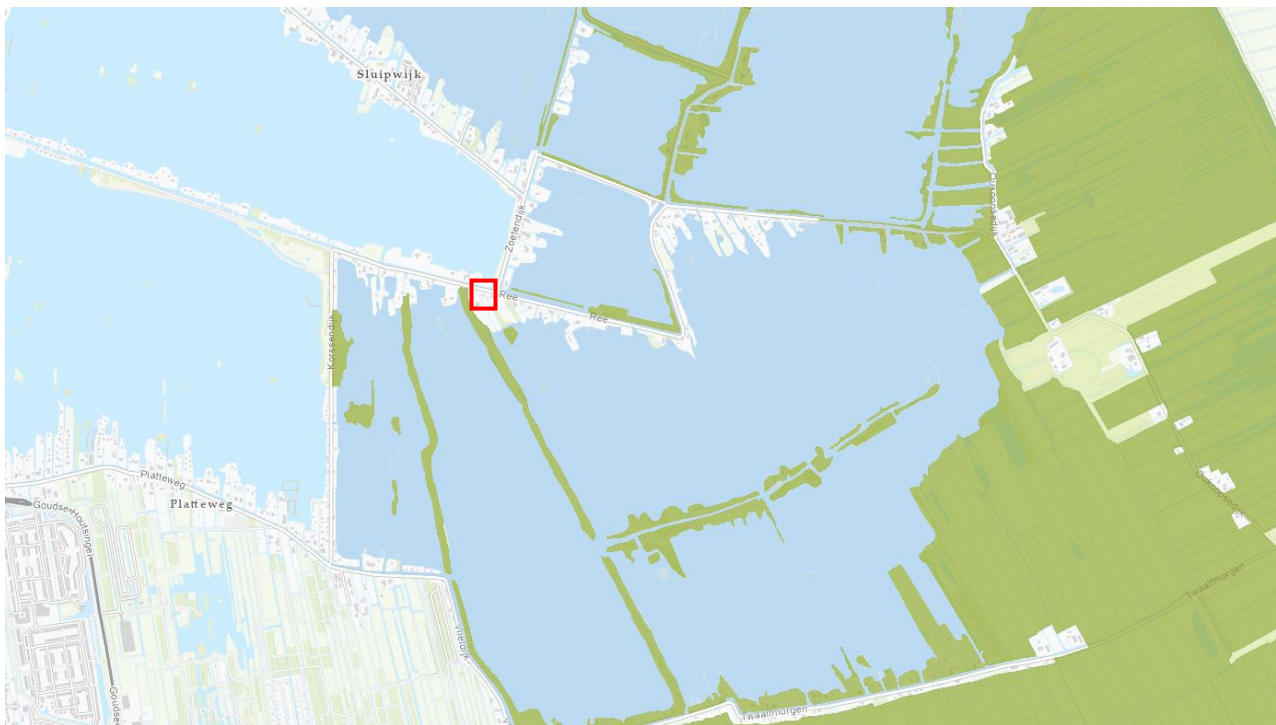
3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland, in de wet benoemd als de (voormalige) Ecologische Hoofdstructuur (EHS), is een netwerk van natuurgebieden in Nederland om de biodiversiteit te behouden en te versterken. Via dit netwerk kunnen planten en dieren zich verspreiden, waardoor de kans op uitsterven of inteelt verkleind wordt. De NNN bestaat uit:

- Natura 2000 gebieden;
- bestaande natuurgebieden, zoals de Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, die beheerd worden volgens agrarisch natuurbeheer en;
- grote wateren, zoals meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en Waddenzee.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan van 1990, en via de planologische kernbeslissing Nota Ruimte van de voormalige Ministeries van VROM, LNV, V&W en EZ (2006) voortgezet in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, opgesteld door het Ministerie van I&M (2012). In 1995 werden de doelsoorten en natuurdoeltypen gedefinieerd, die in 2000 werden doorgevoerd in de provinciale plannen. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de uitvoering van de NNN.

De natuur in de NNN is beschermd middels een 'nee, tenzij'-regime. Binnen de NNN zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN niet toegestaan, tenzij er sprake is van een

Figuur 9: Ligging NNN-gebieden t.o.v. het plangebied (rood kader) (bron: www.ruimtelijkeplannenzuidholland.nl)

groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken. Eventuele schade moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd en/of gecompenseerd.

Toetsing Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied maakt geen deel uit van een NNN-gebied, maar het grenst hier wel direct aan (zie figuur 8). Ook zijn er geen bijzondere landschapselementen aanwezig in het plangebied. De ruimtelijke ingrepen die verband houden met de bouw van de woning zullen vanwege de ligging van het plangebied geen schade veroorzaken aan de NNN.

3.2.3 Omgevingsvisie en Omgevingsverordening (1 april 2019) en Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013)

Op 1 april 2019 is het Omgevingsbeleid in werking getreden. In het Omgevingsbeleid heeft de Provincie Zuid-Holland verschillende beleidsplannen voor de fysieke leefomgeving samengebracht. De voorheen fungerende Visie ruimte en mobiliteit (VRM) is ook opgenomen in het Omgevingsbeleid. Met dit nieuwe beleid heeft de provincie voorgesorteerd op de Omgevingswet die eind 2022 in werking treedt. Het Omgevingsbeleid bestaat uit de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening.

In het nieuwe Omgevingsbeleid zet de provincie in op een betere relatie tussen stad en land. En ook is het doel een betere samenhang tussen de verschillende functies binnen de groene ruimte, zoals landbouw, natuur, recreatie, water en cultuurhistorie te realiseren. Er moet een samenhangend stelsel komen van de verschillende groene ruimtes en de stad, de zogenoemde groenblauwe structuur. Bescherming van natuurgebieden en het Natuurnetwerk Nederland zijn hiervan belangrijke onderdelen.

Het ontwikkelen van nieuwe plannen kan inbreuk maken op te beschermen waarden in het landschap. In sommige gevallen is het noodzakelijk dat er compensatie plaatsvindt als er specifieke natuur-, recreatie- of landschapswaarden verloren gaan. GS heeft hiervoor in mei 2013 de beleidsregel compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013 vastgesteld. Deze beleidsregel is opgenomen in de Omgevingsverordening.

In deze beleidsregel is voor een aantal gebieden compensatie noodzakelijk bij het verlies van ecologische waarden. Dit zijn;

- het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS);
- de belangrijke weidevogelgebieden;
- de recreatiegebieden om de stad;
- strategische reservering natuur;
- de karakteristieke landschapselementen.

Biotopen voor Rode lijstsoorten zijn niet langer compensatie plichtig.

Toetsing Omgevingsvisie en Omgevingsverordening en Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland

Bovenstaande elementen zijn in en rond het plangebied niet aanwezig. Er zal daardoor geen schade ontstaan door de geplande werkzaamheden.

Figuur 10: Ligging belangrijk weidevogelgebied t.o.v. het plangebied (rood kader) (bron: ruimtelijkeplannenzuidholland.nl, kaart 7)

4 Resultaten onderzoek

4.1 Methode

Voordat begonnen is met het verkennend veldonderzoek, is een korte, grondige bureaustudie uitgevoerd, waarbij diverse internetsites, relevante artikelen en verspreidingskaarten (o.a. RAVON) zijn geraadpleegd, om te bepalen welke beschermde planten- en diersoorten in het plangebied zouden kunnen voorkomen. Soorten die op een afstand van 0 tot 1km zijn waargenomen, worden in dit rapport behandeld. Indien relevant worden soorten op een afstand van 1 tot 5km ook genoemd. De bureaustudie dient ertoe een meer gerichte, effectieve en efficiënte veldinventarisatie te kunnen uitvoeren.

Op 7 april 2022 hebben gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies een Flora- en fauna-inventarisatie gedaan in het plangebied. Tevens is een indicierend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij is middels de checklist van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur geïnventariseerd welke functies het plangebied ten aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen. Er is als volgt te werk gegaan:

- a. Met behulp van een ladder is de dakconstructie van de gebouwen aan de binnen- en buitenzijde geïnspecteerd op eventueel aanwezige, geschikte ruimtes met een goed microklimaat voor vleermuizen. Hierbij zijn ook dakpannen gelicht.
- b. Met behulp van een schroevendraaier en koevoet zijn de aanwezige spleten/ruimten gecontroleerd op mogelijk geschiktheid als invliegopening door vleermuizen.
- c. Er is gezocht naar sporen die duiden op aanwezigheid van vleermuizen (bijv. uitwerpselen).

4.2 Flora

Op het terrein staan veel gecultiveerde plantensoorten. Het terrein bestaat grotendeels uit gemaaid grasland. Aan het begin binnen het plangebied staat een oude Appelboom. Ten zuiden van het plangebied staan een groep hoge Metasequoia. Andere plantensoorten ten zuiden van het plangebied zijn: Maagdenpalm, Juniperus spec, Japanse esdoorn, Blauwe druif, Hedera, Buxus, Hondsdraf, Gele dovenetel, Prunus nipponica en Hortensia. Het grootste deel van deze planten is aangeplant.

Er zijn binnen het plangebied geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Er is binnen het plangebied ook geen geschikt biotoop aanwezig voor beschermde plantensoorten, die vaak specifieke eisen stellen aan hun leefomgeving. Beschermde plantensoorten worden daarom niet verwacht binnen het plangebied.

4.3 Fauna

4.3.1 Vogels

Tijdens de inventarisatie zijn verschillende algemene vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied, zoals Wilde eend, Meerkoet, Waterhoen, Merel, Houtduif, Vlaamse Gaai, Kraai, Kauw, Fazant en verschillende kleine zangvogels, zoals Tjiftjaf, Koolmees en Heggemus. Alle vogels zijn beschermd in het kader van de Wet Natuurbescherming. De nesten van alle vogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd en mogen niet opzettelijk verontrust worden. Er zijn geen nesten van broedvogels binnen het plangebied aangetroffen. Wel broedden er in de omgeving van het plangebied eenden en meerkoeten.

Nesten van enkele vogelsoorten, zoals Gierzwaluw, Huismus en verschillende uilensoorten, zijn jaarrond beschermd. Het plangebied is niet geschikt voor andere vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals roofvogels en uilensoorten.

Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten of geschikte locaties voor jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Het dak van het huis had geen openingen of andere kieren waar mogelijk huismussen of gierzwaluwen in konden. Jaarrond beschermde nesten worden daarom niet verwacht binnen het plangebied. De woning is te laag voor de Gierzwaluw. Deze soort komt ook niet voor in het plassengebied. Huismussen komen in het plassengebied geconcentreerd voor in het dorp Sluipwijk, de 's Gravenbroekseweg, Zoetendijk en het begin van de Lecksdijk. Langs de Ree zijn geen broedplaatsen van huismussen bekend.

4.3.2 *Vissen*

Uit de bureaustudie blijkt dat er geen beschermde vissoorten voorkomen in de omgeving van het plangebied.

4.3.3 *Amfibieën*

Tijdens de veldinventarisatie zijn geen beschermde amfibieën aangetroffen binnen het plangebied. Er kan aangenomen worden dat de Bastaardkikker (Wnb-andere soorten) voorkomt in en rond het plangebied (0-1 km). Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet Natuurbescherming in de Provincie Zuid-Holland.

Uit de bureaustudie blijkt dat de beschermde Rugstreeppad (Wnb-hrl/ Rode lijst status 'gevoelig') voorkomt in de ruimere omgeving van het plangebied (1-5 km).

De Rugstreeppad komt voornamelijk voor op zandige terreinen met een betrekkelijk hoge dynamiek, zoals de duinen, de uiterwaarden van grote rivieren, opgespoten terreinen, heidevelden en akkers. Voor de voortplanting maakt de Rugstreeppad gebruik van ondiepe plassen en poelen om haar eieren in af te zetten. De Rugstreeppad maakt voor de overwintering gebruik van rommelhoekjes met opgeslagen stenen of van braakliggende zandhopen, waarin hij zich makkelijk kan ingraven. In het plangebied was deze biotoop niet aanwezig. Er waren geen kleine plassen of poelen binnen het plangebied. Ook is het plangebied sterk gecultiveerd. De Rugstreeppad komt tevens niet in het Reeuwijkse plassengebied voor. De soort is in kleine aantallen te vinden in de omgeving van de spoorlijn ten zuiden van het Reeuwijkse plassengebied.

Op basis van de geraadpleegde verspreidingskaarten worden binnen het plangebied geen andere beschermde amfibieën verwacht.

4.3.4 *Reptielen*

Tijdens de inventarisatie zijn geen beschermde reptielen aangetroffen. Uit de geraadpleegde verspreidingskaarten blijkt dat de beschermde Ringslang (Wnb-andere soorten / Rode lijst status 'kwetsbaar') voorkomt in en rond het plangebied (0-1 km).

De Ringslang is een watergebonden soort. Deze soort heeft rijk begroeide oevers nodig om in te jagen en om zich te kunnen verschuilen. Voor de voortplanting maakt deze soort gebruik

van broeihopen van takken, stro en bladeren. Op verschillende plekken op het terrein liggen broeihopen. Het terrein heeft op sommige plekken rijk begroeide oevers. Ten zuiden van het plangebied, dus de oeverstrook is uiterst geschikt als leefgebied voor de Ringslang. Er kan aangenomen worden dat de Ringslang *voorkomt* op het terrein ten zuiden van het plangebied. Dit is echter niet het geval binnen het plangebied. Bij de realisatie van de nieuwbouw zullen er namelijk geen broeihopen verwijderd worden. De bewoner doet zijn best het terrein zo geschikt mogelijk te maken en te houden als leefgebied voor de Ringslang. Er zal geen schade ontstaan aan het leefgebied van de Ringslang.

Figuur 11: Verschillende broeihopen verspreid over het terrein

Op basis van de bureaustudie worden binnen het plangebied geen andere beschermde reptielen verwacht.

4.3.5 Grondgebonden zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er meerdere zoogdiersoorten voorkomen in en rond het plangebied, zoals Bunzing, Egel, Haas, Konijn en Wezel (allen Wnb-andere soorten) (0-1km). Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming in de provincie Zuid-Holland.

Uit de bureaustudie blijkt verder dat de beschermde Otter (Wnb-hrl) voorkomt in de directe omgeving van het plangebied (0-1km). In de ruimere omgeving van het plangebied (1-5km) komen ook de beschermde Bever (Wnb-hrl) en Waterspitsmuis (Wnb-andere soorten / Rode lijst status 'thans niet bedreigd') voor.

De Otter leeft in oevers met voldoende oevervegetatie om te schuilen en te rusten. Hij komt o.a. voor in meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. Hij heeft de voorkeur voor schoon, zoet water. Sinds 2020 komt de Otter na jarenlange afwezigheid (uitgestorven 1980 ongeveer) weer permanent voor in het Reeuwijkse plassenengebied. Er zijn enkele "holts" (vaste rust- en verblijfplaatsen), waar wildcamera's de aanwezigheid van dit zoogdier regelmatig aantonen. Er zijn verblijfplaatsen aan de Lecksdijk en in de Achterwetering. De laatste locatie ligt op enige 600 meter ten zuiden van het plangebied. Er zijn sporenroutes op het ijs vastgesteld in februari 2021 over de plas Klein Vogelenzang. De otter mijdt bewoonde gebieden. Het plangebied is erg gecultiveerd en voor een groot deel bewoond. Ook in de omgeving van het plangebied is het vrij sterk bewoond. De oevers van het plangebied zelf zijn grotendeels beschoeid en niet natuurvriendelijk. Het water in de omgeving van het

Figuur 12: Water en rieteilanden ten zuiden van terrein

plangebied is grotendeels modderig en ondiep. Het voorkomen van de Otter binnen het plangebied kan worden *uitgesloten*.

De Bever komt voor in overgangsgebieden tussen land en water, o.a. in moerassen, langs beken, en rustige rivieren en meren. Langs het water moeten bossen aanwezig zijn, waar voldoende hout aanwezig is wat de Bever kan gebruiken om dammen van te maken. Er zijn geen bossen aanwezig binnen of in de buurt van het plangebied. Op de bomen binnen het plangebied en in de omgeving van het plangebied zijn geen vraatsporen of andere sporen van de bever aanwezig. Het voorkomen van de Bever binnen het plangebied kan worden *uitgesloten*.

De Waterspitsmuis komt voor langs schone sloten die niet te voedselrijk zijn. De sloten dienen een goede watervegetatie te hebben en ruige oevers. De Waterspitsmuis is zeer schuw en kan zich letterlijk doodschrikken van een hard geluid. In ouder onderzoek is aangetoond dat de Waterspitsmuis voorkomt in het Reeuwijkse plasseengebied. Zie hiervoor het onderzoek van ODMH van Wisgerhof, Reimerink en Van Oostenbrugge gepubliceerd 31 maart 2015. Deze inventarisatiegegevens zijn zodanig verjaard (zeven jaar oud) dat ze niet meer gebruikt kunnen worden bij een ecologische toets voor een ruimtelijke ingreep. Uit recente waarnemingen blijkt dat de Waterspitsmuis nog steeds voorkomt in het plasseengebied. Zo is er een waarneming van voorjaar 2021 van een nest met jongen in de wortels van een jonge boom in een tuin in het uiterste noordwesten van de plas Groot Vogelenzang. Het plangebied ligt echter dicht bij veel bebouwing en ook het plangebied zelf is deels bestraat. De Waterspitsmuis zal dit zoveel mogelijk mijden. Ook zijn veel van de oevers om het plangebied ongeschikt voor de Waterspitsmuis. De tuin direct om het plangebied heen is sterk gecultiveerd. Het voorkomen van de Waterspitsmuis binnen het plangebied kan worden uitgesloten. Achterop het terrein buiten het plangebied is de omgeving echter wel geschikt voor de Waterspitsmuis.

Er is binnen het plangebied geen geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde zoogdieren. Deze worden hier derhalve niet verwacht.

4.3.6 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld in deze rapportage. Alle vleermuizen die voorkomen in Nederland zijn beschermd (Wnb-hrl).

Uit de bureaustudie blijkt dat er verschillende beschermde vleermuissoorten voorkomen in de omgeving van het plangebied, zoals Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger (0-1 km), Gewone grootoorvleermuis, Rosse vleermuis en Ruige dwergvleermuis (1-5 km).

Tijdens de veldinventarisatie is een indicierend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij is middels de checklist van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur geïnventariseerd welke functies het plangebied ten

Figuur 13: Onderzijde van gevel van het huis, alles sluit naadloos aan en is in uitstekende staat van onderhoud

aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen. In het kader van het vleermuisprotocol is in april een bouwkundige inspectie uitgevoerd.

In het plangebied bevindt zich een appelboom met een aantal holtes die qua formaat geschikt zouden kunnen zijn voor vleermuizen. Deze zijn echter aan de binnenkant nat en rot, waardoor vleermuizen hier niet in zullen trekken. Enkele andere gaten in de boom zijn eerder zichtbaar afgedicht met wondopvulling. Deze boom vormt geen verblijfplaats voor vleermuizen.

Van de woning sluiten de dakranden op vrijwel alle plaatsen naadloos aan op de woning. De enkele plekken waar dit niet zo is zijn gecontroleerd op vleermuisssporen, maar zijn niet aangetroffen. Ook zijn er geen stootvoegen in de gevels aangetroffen en ontbreken spouwmuuren.

Achter de raamluiken en in de voorgevel is gecontroleerd op vleermuisontlasting, wat de aanwezigheid van vleermuizen signaleert. Hier werd niks aangetroffen. Ook het schuurtje biedt geen kieren of schuilplekken. Alles in en rond het plangebied duidt op luxe-beheer. De panden zien er nieuw uit en verkeren in optimale staat van onderhoud. Het voorkomen van vleermuisverblijfplaatsen binnen het plangebied kan worden *uitgesloten*.

Een aantal bomen gaat verdwijnen. Hier rondom zullen vleermuizen foerageren. Foerageergebied is alleen beschermd indien het van groot belang is voor de functionaliteit van de verblijfplaatsen van de soorten, doordat er onvoldoende alternatieven aanwezig zijn. In de omgeving van het plangebied is genoeg compensatie in de vorm van lange bomenrijen en veel natuur voor de vleermuizen als foerageergebied te vinden.

4.3.7 Aanvullend onderzoek vleermuizen

Er is op 6 juli 2022 een aanvullende bouwkundige inspectie uitgevoerd door 3 personen met ieder een ladder en een zaklamp. Hierbij is een uur lang uitgebreid en nauwkeurig onderzoek gedaan zowel aan de buitenkant van woning en het schuurtje als binnen in de woning.

Alle raamluiken en kozijnen zijn onderzocht en daarbij is geen vleermuisontlasting aangetroffen. Ook zijn er geen sporen van vleermuisontlasting op de gevels aangetroffen.

Figuur 14: Ruimte onder dakpannen, ontoegankelijk en ongeschikt voor vleermuizen. Hier een pan weggehaald voor onderzoek

Figuur 15, 16 en 17: Nauwkeurige inspectie van de buitenkant van de woning

De plaatsen waar de dakranden niet naadloos aansluiten op de woning zijn extra gecontroleerd op vlemuisssporen en tevens is in ruimtes tussen de dakpannen gekeken. Hier zijn geen sporen aangetroffen. Smalle ruimtes tussen dakoverstekken en muur zijn volgens de beheerder ongeveer vijf jaren geleden goed opgevuld met steenwol, waardoor nu ook geen vlemuizen kunnen invliegen. Ook hier zijn langs de muren of op de kozijnen geen keutels gevonden.

Figuur 18 en 19: Inspectie dakranden en aanwezigheid steenwol bij dakoverstekken

Figuur 20, 21, 22 en 23: Nauwkeurige inspectie dak

Ook het houten, groene schuurtje is opnieuw compleet onderzocht. Er zijn geen kieren gevonden en het biedt geen schuilplekken voor vleermuizen. Er zijn ook hier geen keutels van vleermuizen aangetroffen.

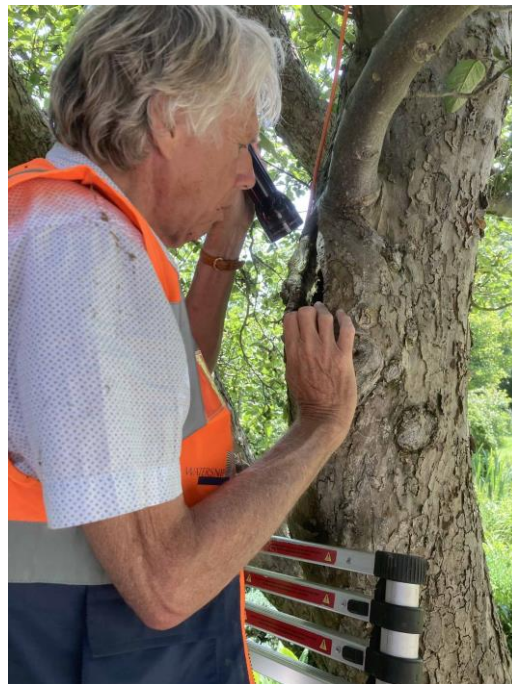
Een vlak bij het huis staande boom met holtes is opnieuw nader onderzocht op vleermuissporen. Deze zijn niet aangetroffen. Dat was in het vorige onderzoek in april ook het geval. De holtes bevatten rottend materiaal op de bodem en bieden geen goede locatie voor vleermuizen. Ook werden er geen keutels gevonden. De aanwezigheid van een verblijfplaats van boombewonende vleermuizen *kan worden uitgesloten*.

Figuur 24: Inspectie schuur

Naast een extern onderzoek zoals hier boven beschreven is op 6 juli ook de binnenkant van de woning uitvoerig bekeken. Via luiken en schotten was het ook mogelijk de kapconstructie in beeld te brengen waarom de dakpannen zich bevinden. Er is gezocht naar vleermuiskeutels. Deze werden niet aangetroffen. Er werd wel een lokdoosje gevonden t.b.v. van doden van bijv. muizen. Blijkbaar hebben de bewoners hier last van ondervonden.

Ook bij de tweede bouwkundige inspectie kan geconcludeerd worden dat er geen mogelijkheden zijn voor verblijfplaatsen van vleermuizen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen *kan worden uitgesloten*.

Figuur 25 en 26: Inspectie van boomholtes

Figuur 27, 28, 29, 30 en 31: De ruimte achter het beschot is bekleed met hout en isolatiemateriaal.

4.3.8 Overige soorten

Uit de bureaustudie blijkt dat de beschermde Groene glazenmaker (Wnb-hrl/ Rode lijst status 'bedreigd'), Gevlekte Witsnuitlibel (Wnb-hrl/ Rode lijst status 'bedreigd'), Grote Vos (Wnb-andere soorten / Rode lijst status 'ernstig bedreigd') en Platte schijfhoren (Wnb-hrl/ Rode lijst status 'kwetsbaar') voorkomen in of nabij het plangebied (0-1 km).

De Groene glazenmaker is voor zijn voortplanting afhankelijk van de waterplant Krabbenscheer. Binnen het plangebied komt geen krabbenscheer voor. De Groene glazenmaker kan dan ook binnen het plangebied worden *uitgesloten*.

Het leefgebied van de Gevlekte witsnuitlibel bestaat uit verlandingszones van laagveenmoerassen, bosplassen, hoogveen- en heide vennen en op de hoge zandgronden en randzones van hoogveen. Ook in de duinen komt deze soort voor. De wateren waarin deze soort leeft zijn helder, ondiep, matig voedselrijk en beschut met een matig tot rijke (oever)vegetatie. Deze landschapstypen en kenmerken komen binnen het plangebied niet voor. Het voorkomen van de Gevlekte witsnuitlibel binnen het plangebied kan worden *uitgesloten*.

De Grote vos is een mobiele vlinder die veel zwerft. Het habitat zijn vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Waardplanten zijn lep, Zoete kers en sommige wilgensoorten (Grote vos, 2021). Grote vos is op 1-5km waargenomen. De waardplanten komen binnen het plangebied niet voor. Ook is er in de buurt van het plangebied geen bos of bosrand. Het voorkomen van de Grote vos binnen het plangebied kan worden *uitgesloten*.

De Platte schijfhoren leeft in water met een goed ontwikkelde watervegetatie en een goede waterkwaliteit. Het water in de omgeving van het plangebied heeft geen goed ontwikkelde vegetatie onder water en de waterkwaliteit is er niet hoog. Het voorkomen van de Platte schijfhoren binnen het plangebied kan worden *uitgesloten*.

Op basis van de biotoopkenmerken worden binnen het plangebied geen andere beschermde insecten, vlinders of andere ongewervelde soorten verwacht.

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk volgt een opsomming van de conclusies en aanbevelingen. Daarnaast wordt er aangegeven of er bij het realiseren van de nieuwbouwplannen schade verwacht wordt aan de beschermde soorten binnen het plangebied. *In de onderste tabel staan de soortgroepen die aanvullende maatregelen vereisen.*

5.1 Conclusies en aanbevelingen

Natuurgebieden H.3	Gevolgen
Natura2000 §3.2.1	
- Habitattypen	Natura 2000-gebieden Broekvelden, Vettenbroek & Polder Steijn hebben habitattypen die zijn aangewezen als stikstofgevoelig. Stikstofdepositie vormt geen belemmering voor de nieuwbouw van de woning.
- Soorten	Nee
NNN-gebieden §3.2.2	Nee
Omgevingsvisie/verordening §3.2.3	Nee

Soortgroep H.4	Overtreding verbodsbepalingen
Algemeen §4.3.3 en 4.3.5	Voor de beschermde soorten, Bastaardkikker, Bunzing, Egel, Haas, Konijn en Wezel, geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet Natuurbescherming door de provincie Zuid-Holland. Er hoeft voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd te worden. Wel dient voor deze soorten de algemene zorgplicht in acht genomen te worden.
Flora §4.2	Nee
Jaarrond beschermde nesten §4.3.1	Nee
Vissen §4.3.2	Nee
Reptielen §4.3.4	Nee
Zoogdieren §4.3.5	Nee
Vleermuizen §4.3.6 en 4.3.7	Nee
Overige soorten §4.3.8	Nee

Soortgroep H.4	Overtreding verbodsbepalingen, aanvullende maatregelen vereist
Vogels §4.3.1	Nee. Indien bomen en struiken verwijderd worden, dient dit bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te gebeuren, zodat overtreding van de Wet natuurbescherming wordt voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. De Wnb hanteert echter geen standaardperiode voor het broedseizoen; van belang is of een nest bewoond is. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen, mogen er geen werkzaamheden uitgevoerd worden die het nest verstoren. Vogelnesten die jaarrond beschermd worden door de Wnb, zijn niet aangetroffen of te verwachten binnen het plangebied. Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels.
Amfibieën §4.3.3	Nee, mits voorkomen wordt dat er gedurende de voortplantingsperiode van de Rugstreeppad (globaal half april – augustus) water stagneert en er plassen en poelen ontstaan waar

	de Rugstreeppad haar eieren in af kan zetten. Tevens dient voorkomen te worden dat er lang zand/grond braak ligt gedurende de overwinteringsperiode (globaal van november – maart). Dit om ingraven voor overwintering te voorkomen.
--	--

5.2 Algemene Zorgplicht

Voor planten- en diersoorten geldt in het kader van de Wet Natuurbescherming de algemene zorgplicht. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient te laten of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Natuur-inclusief bouwen

De ontwikkelaar/initiatiefnemer heeft de intentie de biodiversiteit in en in de omgeving van het plangebied te bevorderen door natuur-inclusief te bouwen.

Het is nodig natuur-inclusief te bouwen met het oog op de biodiversiteit en in dit kader een aantal gewenste voorzieningen te integreren voor Huismus en vleermuizen:

- a. Voor de Huismus wordt ruimte beschikbaar gehouden onder onderste twee rijen dakpannen. Op een aantal plaatsen worden groepsnestkasten voor de Huismus opgehangen (zie figuur 32).
- b. Voor vleermuizen worden kasten ingemetseld in de spouw op diverse plaatsen en op een aantal zijgevels vleermuiskasten geplaatst. Daarnaast wordt in een groenvoorziening een groepskast voor vleermuizen op een paal aangebracht. Aanbevolen wordt: voorzieningen voor de Gewone dwergvleermuis, voor de Laatvlieger en in beperkte mate voor de Ruige dwergvleermuis.

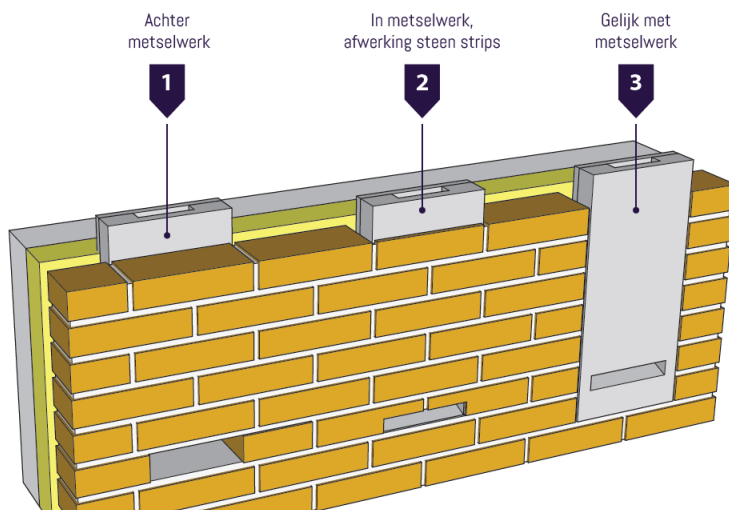
Enkele aanbieders van producten zijn Faunaprojecten.nl, Veldshop.nl, Vivarapro.nl, dille-kamille.nl

Tips en verhalen voor natuur-inclusief bouwen zijn te vinden op www.bouwnatuurinclusief.nl

Wat betreft eventuele gevelverlichting wordt geadviseerd om amberkleurige Led-verlichting te plaatsen die voornamelijk naar beneden gericht is. Dit om verstoring door licht voor foeragerende vleermuizen te vermijden. Geadviseerd wordt in de waardevolle lange landschapstuin geen tuinverlichting aan te brengen. In verband met nachtdieren als vleermuizen, uilen e.d.

Figuur 32: Huismussenflat of huismussen groepsnestkast (Dille&Kamille webshop)

Figuur 33: Mogelijkheden plaatsing van vleermuiskasten in een gevel

6 Bronnen

Geraadpleegde literatuur

1. Uitgeverij 12 Provinciën, *Topografische Atlas Zuid-Holland 1:25.000*, Landsmeer 2012
2. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, *Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)*, dec 2015
3. Ecologica, *Wet natuurbescherming, samenvatting wijzigingen natuurwetgeving*, 5 november 2018
4. Ministerie van Landbouw, natuurbeheer en voedselkwaliteit, *Rode Lijsten*, Den Haag, 2004
5. Norren, E. van, J. Dekker en H. Limpens, 2020. *Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria*. Rapport 2019.026. Zoogdierverseniging, Nijmegen
6. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus en Zoogdierverseniging, *Vleermuisprotocol 2021*, januari 2021
7. Provincie Zuid-Holland, *Omgevingsvisie, Omgevingsbeleid Zuid-Holland*, gewijzigd ontwerp, 22 januari 2019
8. Provincie Zuid-Holland, *Omgevingsverordening Zuid-Holland*, 22 februari 2019
9. Provincie Zuid-Holland, *Visie Ruimte en Mobiliteit*, geconsolideerd, in werking per 19 januari 2018 tot 1 april 2019
10. '© NDFD - quickscanhulp.nl 1 maart 2022

Geraadpleegde internetsites:

11. www.rijksoverheid.nl
12. www.bij12.nl
13. www.regelink.net
14. www.ravon.nl
15. www.vleermuis.net
16. www.zuid-holland.nl
17. www.zoogdierverseniging.nl
18. www.ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/omgevingsbeleid/
19. www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html
20. www.waarneming.nl
21. www.dille-kamille.nl

Watersnip Advies

Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie

Watersnip v.o.f.

's-Gravenbroekseweg 154

2811 GK Reeuwijk

KvK 76653862

+31 (0)182-395460

www.watersnipadvies.info

advies@watersnip.info

